

Handläggare: Björn Johansson
Telefon: 076 12 33 818

Till
Utbildningsnämnden

Ett dokumenterat arbetssätt för att fler ska fullfölja sin gymnasieutbildning (Motion 2011:45)

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 323-1227/2011

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande

1. Utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss om Motion (2011:45) av Per Olsson (MP) om avhopp och avbrott i gymnasieskolan
2. Omedelbar justering

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Marie-Louise Hammer Åberg
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

I en motion till kommunstyrelsen ”Ett dokumenterat arbetssätt för att fler ska fullfölja sin gymnasieutbildning”, föreslår Per Olsson (MP) att samtliga gymnasieskolor ska ha ett genomtänkt, dokumenterat och framåtsyftande arbete för att minska avhoppet och möjliggöra för fler att fullfölja sin gymnasieutbildning, att stadens uppföljning av gymnasieskolornas resultat även ska innefatta en analys om varför eleverna når, eller inte når målen och att

utbildningsförvaltningen årligen ska rapportera antalet avhopp och avbrott för samtliga program och årskurser till utbildningsnämnden och kommunstyrelsen. Förvaltningen anser att motionen tar upp en viktig problematik och att gymnasiereformen, G 2011, som en av sina utgångspunkter har en ökad målpuppfyllelse i gymnasieskolan. Förvaltningen redovisar, bl.a. i den årliga kvalitetsredovisningen för gymnasieskolan, ett antal uppgifter som har samband med det motionen tar upp. Bl.a. andel elever med slutbetyg, grundläggande högskolebehörighet, betyg i alla ämnen. Förvaltningen redovisar även frånvaro, och studieavbrott vid skolan samt orsakerna till dessa. Avhopp är en prioriterad fråga i stadens ”Strategier för ledning och styrning av stadens gymnasieskolor”. I tjänstutlåtandet redovisas avhopp/avbrott läsåret 2010/2011, hur skolorna arbetar med problematiken och att elever som hoppat av /avbrutit gymnasieskolan är en del av målgruppen för uppföljningsansvaret i staden. När det gäller redovisningen av avhopp/avbrott behöver stadens statistik läggas upp på individnivå för att kunna följa upp var eleven tar vägen när den i förtid slutar vid en gymnasieskola. Nu redovisas antalet elever vid en skola som avbrutit men inte hur många av dem som bytte till samma eller ett annat program vid en annan skola eller hur många som avbröt sina gymnasiestudier etc. En sådan beställning kommer att göras av USK. En ny elevdatabas på länsnivå, som för närvarande handlas upp av Kommunförbundet Stockholms Län, kommer att öka möjligheterna till en uppföljning på individnivå.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ledningsstaben.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har av kommunstyrelsen på remiss fått en motion från Per Olsson (MP) om avhopp och avbrott i gymnasieskolan

Motionens innehåll

I en motion (2011:45) från Per Olsson (MP) med rubriken ”Ett dokumenterat arbetssätt för att fler ska fullfölja sin gymnasieutbildning” föreslås att kommunfullmäktige ska besluta att;

- samtliga gymnasieskolor ska ha ett genomtänkt, dokumenterat och framåtsyftande arbetssätt för att minska avhopp och möjliggöra för alla elever att fullfölja utbildningen
- stadens uppföljning av gymnasieskolornas resultat ska även innefatta en analys av varför eleverna når, eller inte når målen
- utbildningsförvaltningen ska årligen rapportera antalet avhopp och avbrott för samtliga program och årskurser till utbildningsnämnden och kommunstyrelsen

Bakgrunden till detta förslag är att enligt Skolverkets statistik var det 2010 29 procent av eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor som inte hade en fullgod gymnasieutbildning efter 4 år och bara 69 procent av 20-åringarna hade en fullföljd gymnasial utbildning. En mer detaljerad statistik för staden inom detta område saknas. Staden har inte en samlad bild av avhoppet och har inte heller någon egen framtagen statistik vilket gör det svårt att utvärdera eventuella insatser.

Enligt SCB är den vanligaste orsaken till avhopp att eleven är studietrött. Många ångrar sitt avhopp och rätt inriktade stödinsatser skulle sannolikt avsevärt begränsa avhoppet. Elevernas avhopp föregås ofta av en hög frånvaro. Att den kommer att skrivas in i de samlade betygsdokumenten varje termin hjälper föga då det råder oklarhet vad som avses med olovlig frånvaro. Att föräldrarna snabbt ska informeras om elevers frånvaro är bra men långt ifrån tillräckligt.

Stockholms gymnasieskolor ska ha en medveten strategi för att alla elever ska fullfölja utbildningen. Det ska finnas ett genomtänkt och dokumenterat arbetssätt för att minska avhoppet och göra det möjligt för alla elever att lyckas i gymnasiet.

Förvaltningens synpunkter

Motionen tar upp en mycket viktig problematik, d.v.s. avhopp, avbrott och icke fullföljd gymnasieutbildning avseende en andel av de som går kvar. Denna problematik har varit en av utgångspunkterna för reformeringen av gymnasieskolan; Gy 2011. Skärpta behörighetskrav, tydliga yrkesprogram respektive högskoleförberedande program, alternativkurser i matematik, yrkesexamen respektive högskoleförberedande examen, en ny struktur på introduktionsprogrammen och skärpta krav på skolorna om stöd till de elever som behöver det för att nå målen inom ramen för nationellt program är exempel på förändringar som avser leda till en ökad måluppfyllelse. Detta innebär naturligtvis inte att de beskrivna problemen försvinner men reformeringen syftar till att de minskar.

Indikatorer för fullföljd utbildning, frånvaro, avhopp/avbrott

Förvaltningen redovisar olika uppgifter som rör den problematik motionen tar upp. Bl.a. redovisas och analyseras i den årliga kvalitetsredovisningen för gymnasieskolan ett antal resultat som har bäring på motionens frågeställningar. Skolorna redovisar i sina kvalitetsredovisningar till förvaltningen på skol- och programnivå bl.a.:

- Andel elever med slutbetyg

- Andel elever av dessa som fick grundläggande högskolebehörighet
- Andel elever med betyg i alla ämnen

Förvaltningen redovisar i kvalitetsredovisningen för den kommunala gymnasieskolan i sin helhet på skolnivå även andel elever av de som började tre år tidigare som fick slutbetyg och grundläggande högskolebehörighet. På detta sätt fångas avhoppet från skolan in i skolans resultat eller ”produktivitet”.

Förvaltningen redovisar även i den sammanfattande kvalitetsredovisningen på koncern- och skolnivå:

- Anmäld, ogiltig och total frånvaro
- Studieavbrott vid skolan samt orsaker till detta

I skolornas kvalitetsredovisningar analyseras skolans resultat och utifrån dessa formuleras åtaganden i skolans arbetsplan. En del av dessa åtaganden gäller hur man ska arbeta för att öka måluppfyllelsen avseende andelen som erhåller slutbetyg, högskolebehörighet, betyg i alla ämnen, minskad frånvaron och färre studieavbrott.

Utifrån den grund som bl.a. skolornas kvalitetsredovisningar och arbetsplaner utgör och de analyser som sker av dem på förvaltningsnivå och utifrån utvecklingsdialoger på olika nivåer formuleras sedan i utbildningsnämndens verksamhetsplan utvecklingsområden och åtaganden. En del av dessa berör direkt den problematik motionen tar upp.

I gymnasieskolans ”Strategier för ledning och styrning av Stockholm stads gymnasieskolor” är arbetet för minskade avhopp en prioriterad fråga

Studieavbrott vid skolan 2010/2011

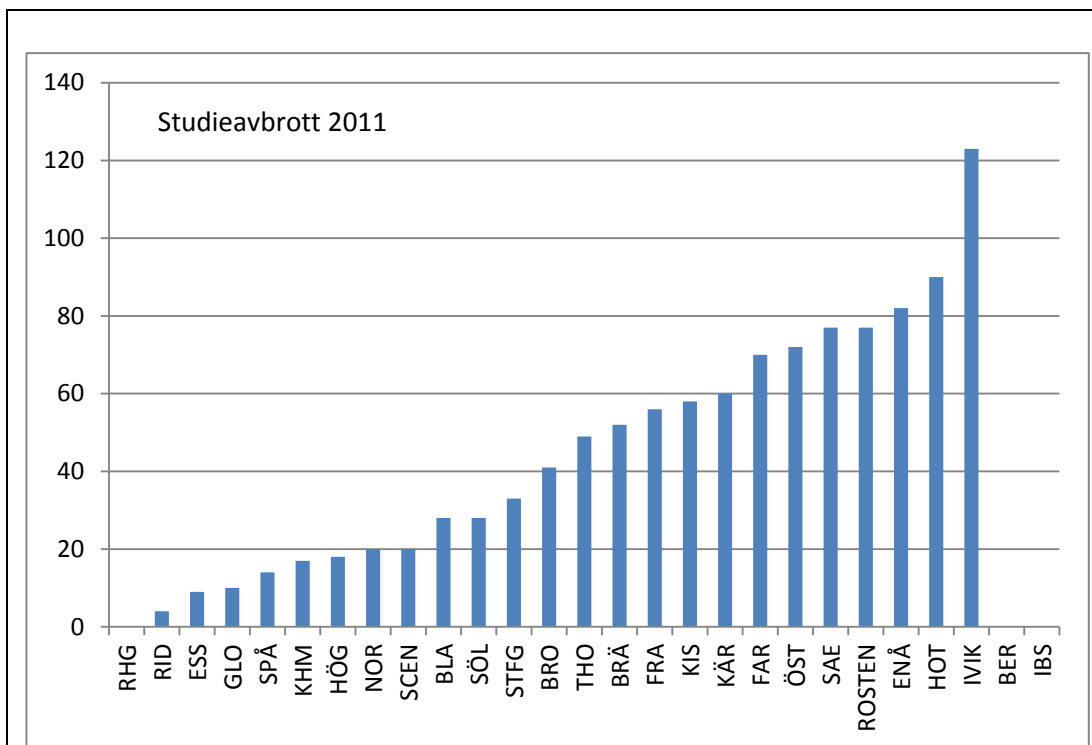
Enligt den statistik som tagits fram för läsåret 2010/2011 avseende Stockholm stads gymnasieskolor är det sammanlagda antalet studieavbrott vid respektive skola:

Åk 1	Åk 2	Åk 3	Totalt
763	289	110	1 162

De flesta studieavbrotten (66 %) sker under årskurs ett för att sedan minska årskurs två (25 %) och tre (9 %).

I förhållande till det totala antalet elever i våra gymnasieskolor är det ca 7 procent av eleverna som avbryter vid sin skola. I årskurs ett, där de flesta studieavbrotten sker, är siffran ca 11 procent.

Totalt per skola fördelar sig antalet studieavbrott vid skolan på nedanstående sätt:

IVIK-gymnasiet med sina 123 studieavbrott har uteslutande nyanlända elever vilket medför speciella förhållanden, bl.a. en mycket hög flyttfrekvens.

Det finns ett samband mellan studieavbrott, socioekonomiska bakgrundsvariabler, elevernas grundskolebetyg och typ av gymnasieprogram. Dessa olika faktorer samverkar på ett negativt sätt när det gäller de fem skolor som ligger högst i antalet studieavbrott efter IVIK gymnasiet i ovanstående tabell.

När det gäller studieavbrott från olika nationella program sker det flesta *antalet* studieavbrott från samhällsvetenskapsprogrammet, individuella programmet och naturvetenskapsprogrammet.

Procentuellt sker de flesta studieavbrotten från det individuella programmet och många av de yrkesinriktade programmen som hotell- och restaurangprogrammet, handels- och administrationsprogrammet och omvårdnadsprogrammet.

De vanligaste studieavbrottsorsakerna anges som inget intresse för programmet, omflyttning i landet, för hög frånvaro, trivs ej och studiesvårigheter.

För att förhindra studieavbrott arbetar skolorna arbetar bl.a. genom sina mentorer, studie- och yrkesvägledare och kuratorer med olika stödåtgärder, motivationsinsatser, studie- och yrkesvägledning etc.

Som nämnts tidigare ställer den nya skollagen ökade krav på skolorna att genom olika stödinsatser skapa förutsättningar för elever på nationella program med olika svårigheter att gå kvar på gymnasieskolan. Skolan kan inte längre överföra behöriga elever på nationellt program till introduktionsprogrammen (tidigare individuellt program), som nu endast är avsedda för ej behöriga elever.

Uppföljningsansvaret

Elever som avbryter gymnasieskolan fångas upp av Walter, ett system som registrerar alla elever för vilka staden har ett uppföljningsansvar. Dessa elever kontaktas med huvudsyfte motivera dem för gymnasiala studier.

På länsnivå pågår ett arbete som syftar till en länsgemensam ungdoms- och elevdatabas. Denna databas ger bättre möjligheter att på individnivå fånga upp byten av studieväg/skola och avhopp från gymnasieskolan i länet.

Skolverket om avbrott/studieuppehåll samt gymnasieelevers byten av program och skolor

Skolverket redovisar andelen nybörjare i åk 1 2009 som ett år senare (2010) inte fanns i gymnasieskolan samt andelen elever i samma elevgrupp som bytt program. För stadens kommunala gymnasieskolor redovisas att 6 procent av eleverna i åk 1 ett år senare inte återfinns i gymnasieskolan (ca 400 elever) och att 10 procent bytt program (ca 700 elever).

I en rapport 2011 (Gymnasieelevers byten av program och skolor) beskriver skolverket på riksnivå gymnasieelevernas byte av program och skola.

Av de elever som var nybörjare hösten 2006 hade 11 procent bytt program två år senare. Av de som bytte fick 29 procent slutbetyg efter tre år jämfört med 85

procent av de som inte bytte program. Skolverket fångar inte in det reella antalet byten som är större då förändringar före 15 oktober inte kommer med i statistiken.

Majoriteten av eleverna på yrkesförberedande program som bytte program bytte till ett annat yrkesförberedande program (61 %) och även majoriteten (51 %) av de som gick på ett studieförberedande program bytte till ett yrkesförberedande program.

Det var något vanligare att pojkar bytte än flickor och bytarna som grupp hade ett lägre meritvärde från grundskolan än de som inte bytte program.

De slutsatser Skolverket drar är att

- elever som bytt önskade mer stöd i valet till gymnasieskolan och även i gymnasieskolan
- elever med stora stödbehov sannolikt är överrepresenterade bland programbytarna
- elever byter program för att de inte trivs, utbildningen motsvarar inte deras förväntningar
- gymnasieskolorna bör erbjuda elever som byter program flexibla möjligheter så att de kan slutföra sina studier så nära tre år som möjligt

Uppföljning av studieavbrott/programbyten på individnivå

När det gäller redovisningen av avhopp/avbrott behöver stadens statistik läggas upp på individnivå för att kunna följa upp var eleven tar vägen när den i förtid slutar vid en skola. Nu redovisas antalet elever vid en skola som gjort studieavbrott men inte hur många av dem som bytte till samma eller ett annat program vid en annan skola eller hur många som avbröt sina gymnasiestudier etc . En sådan beställning kommer att göras av USK.

Bilaga

Motion av Per Olsson (MP) om ”Ett dokumenterat arbetssätt för att fler ska fullfölja sin gymnasieutbildning